Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

O 17/2022 vp
Puolustusministeriön lainsäädäntösuunnitelma

Eduskunnan puolustusvaliokunta 10.3.2022

Lainsäädäntöjohtaja Hanna Nordström

Ajankohtaisia lainsäädäntöhankkeita

- Sotilaskurinpito- ja rikostorjuntalaki
- Kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muutostarpeiden selvittäminen
- Kyberpuolustuksen kehittäminen
- Kansallisen turvallisuuden huomioon ottaminen alueiden käytössä ja kiinteistöomistuksissa
- Sotilasräjähteitä koskevan sääntelyn uudistaminen
- Uusi laki Puolustusvoimien sotilasajoneuvoista
- Uusi laki Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden kuljettamisesta
- Puolustusvoimien sähköturvallisuutta koskevan sääntelyn uudistaminen
- Puolustuskiinteistöjä koskeva lainsäädäntö
- Aluevalvontalain ja aluevalvonnasta annetun VN-asetuksen muutostarpeiden kartoittaminen
- Laki puolustusvoimista
- Parlamentaarisen asevelvollisuuskomitean ehdotuksista aiheutuvat muutokset
- Vapaaehtoinen maanpuolustus
- Puolustusvoimien henkilötietolain toimivuuden seuranta

Sotilaskurinpito- ja rikostorjuntalaki

- Esitutkintasäännöksiä koskevat muutokset tulivat voimaan 1.8.2021.
- Rikostorjunnan osalta työryhmän toimikautta jatkettu 31.5.2022 saakka; HE-eduskuntaan 17.11.2022
- Pääesikunnalle esitettäisiin uudeksi tehtäväksi sotilasrikosten estäminen ja paljastaminen
- Esitettäisiin itsenäisiä toimivaltuuksia maanpuolustusta vaarantavaan toimintaan liittyvien rikosten ennalta estämiseen ja paljastamiseen
  - Tällä hetkellä poliisi käyttää Puolustusvoimien pyynnöstä
- Uudella sääntelyllä olisi tarkoitus poistaa esteitä, jota estävät tai haittaavat sujuvaa viranomaisyhteistyötä taikka estävät tai haittaavat rikosvastuun toteutumista
  - Uutta viranomaisten yhteistoimintaa parantavaa sääntelyä

Sotilaskurinpito- ja rikostorjuntalaki

- Kaikkeen rikostorjuntaan uutta sääntelyä yleisistä toimivaltuuksista
  - Tällä hetkellä turvaudutaan poliisin apuun
- Poistetaan viittaukset poliisilakiin
- Seurataan sotilasoikeudenkäyntilain uudistuksen etenemistä
  - Työryhmä luovuttanut mietintönsä 31.10.2021
  - Laajennetaan sotilasoikeudenkäyntilain soveltamisalaa kattamaan uusia rikoksia

Kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muutostarpeiden selvittäminen

- UM työryhmä; toimikautta jatketaan 31.5.2022 asti; HE eduskunnalle alkusyksystä
- Lain soveltamisala selkeyttäminen siten, että se kattaisi myös Suomen kansallisesta tarpeesta ilman ulkopuolista pyyntöä tapahtuvan toiminnan ulkomailla kansainvälisen oikeuden rajoitukset huomioiden
- Päätettäessä sotilaallisia voimakeinoja sisältävästä avusta kiireellisessä tilanteessa tarkoituksena on säilyttää menettely koskemaan erittäin poikkeuksellisia tilanteita, mutta samalla selvittää, voitaisiinko edellytyksiä muuttaa vähemmän tilannekohtaisiksi
- Tarvittaessa tarkastellaan myös muun lainsäädännön muutostarpeita; ainakin puolustusvoimista annettua lakia muutettava, mahdollisesti myös aluevalvontalakia

Kyberpuolustuksen kehittäminen

- Poikkihallinnollinen selvitys 31.1.2023 mennessä
- Puolustushallinnon sisäinen työryhmä käynnistynyt
- Puolustushallinnon ohjausryhmä tukee edellä mainittuja hankkeita
- Tarkasteltavia kokonaisuuksia
  - Puolustusvoimien tehtävät kattavat myös kyberympäristön
  - Kyberpuolustuksessa korostuu eri toimijoiden välinen yhteistyö
  - Päätöksenteko Puolustusvoimien suorittamasta kyberoperaatiosta
  - Pitäisikö Puolustusvoimien voida suorittaa myös lievempiä kyberoperaatioita kuin sotilaalliseksi voimankäytöksi katsottavat toimenpiteet?

Kansallisen turvallisuuden huomioon ottaminen alueiden käytössä ja kiinteistöomistuksissa

- PLM on antanut joulukuussa 2021 selvityksen puolustusvaliokunnalle 1.1.2020 voimaan tulleen sääntelyn toimivuudesta; Puolustusvaliokunnan lausunto PuVL 1/2022 vp
- Tunnistettu useita muutostarpeita eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetussa laissa sekä laissa valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla
- Työryhmän asettaminen mahdollisimman pian

Sotilasräjähteitä koskevan sääntelyn uudistaminen

- Työryhmän toimikautta on jatkettu 31.12.2022 saakka.
- HE on ilmoitettu annettavaksi eduskunnalle 17.11.2022, mikä voi siirtyä keväälle.
- Mahdolliset kemikaaliturvallisuuslain muutokset ja asetustasoisen sääntelyn uudistaminen koskien määräystasolla olevan sääntelyn nostamista asianmukaiselle säädöstasolle, räjähteiden varastoinnin turvallisuusvaatimuksia normaalioloissa ja valmiutta kohotettaessa sekä kansainvälisten joukkojen räjähteitä koskevan sääntelyn tarkentaminen.

Uusi laki Puolustusvoimien sotilasajoneuvoista

- Työryhmän määräaikaa jatkettu 30.6.2022 asti.
- HE eduskuntaan 8.9.2022
- Sotilasajoneuvojen rekisteröinti, katsastus ja hyväksyntä sekä valvonta Puolustusvoimilla sekä kansainvälisten sotilasajoneuvojen hyväksyntä
  - ns. normaalit PV:n omistuksessa olevat ajoneuvot edelleen ajoneuvolain mukaan
  - Selkeä rajaus sotilasajoneuvoihin ja ajoneuvolain mukaisiin ajoneuvoihin
- Riittävät määräyksenantovaltuudet pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle

Uusi laki Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden kuljettamisesta

- Työryhmän määräaikaa jatkettu 30.11.2022 asti.
- Voimaantulo 1.1.2024
- Valmisteltavana uusi laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa. Siviilipuolen yleislaki ei koskisi enää näitä kuljetuksia. Uudessa sääntelyssä huomioidaan myös vaarallisten aineiden kuljetus kansainvälisissä harjoituksissa ja kansainvälisessä yhteistoiminnassa.

Puolustusvoimien sähköturvallisuutta koskevan sääntelyn uudistaminen

- Sähköturvallisuuslain muuttaminen; valmistelu aloitettu puolustusministeriössä

Muita hankkeita

Puolustuskiinteistöjä koskeva lainsäädäntö

- Lait voimaan 1.1.2021
- Selonteko eduskunnalle syksyllä 2022 (VM)

Laki puolustusvoimista

- Erityyppisiä muutostarpeita tarkasteltava

Parlamentaarisen asevelvollisuuskomitean ehdotuksista aiheutuvat muutokset

- Hankkeen asettaminen mahdollisesti syksyllä 2022

Puolustusselonteosta aiheutuvat säädöshankkeet

- Vapaaehtoinen maanpuolustus; hankkeen asettaminen mahdollisesti syksyllä 2022

Puolustusvoimien henkilötietolain toimivuuden seuranta

- Puolustusvoimien henkilötietojen käsittelyä koskeva laki tuli voimaan 1.4.2019. Tarkoituksena on kartoittaa laista saatuja kokemuksia ja mahdollisia muutostarpeita.